

نور و سایه در طراحی از چهره

جلد (۵)

طراح: عبدا... علیخانی

LIGHT & SHADE IN PORTRAIT DRAWING (5)

Painter: A. Alikhani

انتشارات یساولی

علیخانی، عبدالله، ۱۳۴۲ -
 نور و سایه در طراحی از چهره / طراح عبدالله علیخانی؛ مترجم
 سونیا رضاپور. تهران: یساولی، ۱۳۸۸.
 ج.: مصور (بخشی رنگی): ۲۴×۲۴ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۵۰۶-۵ دوره
 ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۵۹۵-۹ جلد ۵
 Light and shade in portrait drawing.
 ۱- طراحی سایه روشن - ۲- طراحی صورت - الف: رضاپور،
 سونیا، ۱۳۴۸ - مترجم
 NC۷۵۵/ع۸ ن ۹ ۱۳۸۸ ۷۴۱/۰۱۸
 ۱۷۷۲۰۷۱ شماره کتابشناسی ملی

www.ketab.ir

نور و سایه در طراحی از چهره (جلد ۵)

طراح: عبدالله علیخانی
 ترجمه: سونیا رضاپور
 ویراستار: روزبه رادمنش
 تفکیک رنگ: قرآیند گویا
 لیتوگرافی: نقش آفرین
 چاپ اول: ۱۳۹۴. رنگ پنجم
 تیراژ: ۴۰۰۰ نسخه
 ناشر: انتشارات یساولی

تهران: میدان انقلاب، بازارچه کتاب، طبقه زیرین، تلفن: ۶۶۴۶۱۰۰۳، فاکس: ۶۶۴۱۱۹۱۳
 تهران: میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، ساختمان ۲۵۳، واحد ۳۰۲، تلفن: ۶۶۴۰۹۴۷۹

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۵۹۵-۹
 شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۳۰۶-۵۰۶-۵
 حق چاپ محفوظ

بها: ۱۶۰۰۰ تومان

Light and Shade in Portrait Drawing (5)

© 2015 by Yassavoli Publications, Tehran

Painter: Abdollah Alikhani

Translator: Sonia Rezapour

Lithography: Naghsh Afarin

Bazarcheh Ketab, Enqelab Sq, Tehran, Iran.

Tel.: (9821) 66461003 Fax: (9821) 66411913

302 Ordibehesht St., Bldg. 253, Enqelab Sq., 13146, Tehran, Iran.

Tel.: (9821) 66409479

info@yassavoli.com

www.yassavoli.com \ www.yasavolishop.com

ISBN: 978-964-306-595-9

Serial ISBN: 978-964-306-506-5

All rights reserved.

در طول سال‌هایی که نقاشی می‌کنم، بسیاری از موضوعات نقاشی را به صورت عملی تجربه کرده‌ام. این تجربه‌اندوزی در زمان‌هایی که صرف چهره‌سازی می‌شد از منافع برخوردار بود. دلیل آن هم به جز تنوع ظاهری اشخاص، احساس و عواطفی بود که به صورت واضح در چهره‌ی آنها متجلی می‌شد. من شیفته این هیجانات بودم و در طی مدتی که در حال طراحی بودم شوقی وصف‌ناپذیر حساس وجودم را فرا می‌گرفت. ابروهای مهم که در پایان احساس رضایت‌مندی در من ایجاد می‌کرد، به واسطه‌ی همین ارتباط حسی بود که با موضوع برقرار می‌شد. تلاش من در انجام این موضوعات بهانه‌ای شد تا ضمن مطالعه‌ی آثار بزرگان، به شیوه‌هایی شخصی دست یابم.

باید توجه داشت برای خلق یک اثر هنری، به ابزاری مناسب نیاز دارید. خوشبختانه در روشی که من توضیح می‌دهم از ابزارهای ساده و کم‌خرج مانند گچ باستل محدود به دو رنگ سیاه و سفید، گچ یا مارک تجاری را می‌تواند استفاده شده که در بازار داخلی نیز به راحتی قابل دسترسی است. انتخاب هوشمندانه‌ی کاغذ یا بافت مناسب موضوع می‌تواند به دست‌آمده‌ای برای یک شروع حرفه‌ای باشد. به عنوان مثال، بافت درشت کاغذ برای چهره‌ی کودکی با پوست لطیف و صاف نمی‌تواند سهولت خوشایند داشته باشد اما با تغییر موضوع نقاشی به چهره‌ی پیرمردی که احتمالاً تهریشی هم دارد در همان ابتدای کار احساسی متفاوت خواهید داشت. من همواره از این انتخاب، حداکثر استفاده را برای جلوگیری از اضافه‌کاری و رسیدن به نتیجه‌ی مطلوب برده‌ام.

در شروع کار سعی می‌کنم اعضای چهره از جمله چشم، بینی و لب را در جای صحیح خود، صرفی کم‌رنگ مشخص کنم. در این مرحله نگران شباهت‌های ظاهری چهره نیستم چرا که با جای‌گذاری صحیح آنها خواه ناخواه در مسیری که به این امر ختم می‌شود، قرار نخواهم گرفت.

قبل از اینکه بخوایم وارد جزئیات شوم، دغدغه‌ی بعدی‌ام ایجاد سایه‌ها و نیم‌سایه‌های کلی چهره است. در عین حال از زمینه‌ی کاغذ برای نشان دادن روشنی‌ها بدون استفاده از رنگ بهره می‌گیرم.

با پرداختن به مشخصه‌های اصلی چهره از جمله لب‌های نازک یا کلفت، ابروهای قیطانی یا پر پشت و چشمان کشیده یا ریز و دیگر موارد، ویژگی‌های هر چهره را بیرون می‌کشیم و رسیدن به شباهت ظاهری را تضمین می‌کنیم.

در ساخت‌وساز چهره‌ی مردان به‌ویژه افراد مسن دستم بازتر است زیرا به بهانه‌ی نشان دادن چین و چروک‌های اضافی صورت و شکست‌های احتمالی چهره که به دلیل افتادگی عضلات روی هم ایجاد شده، می‌توانم از خطوط بیشتری استفاده کنم. این خطوط همچنان بیشتری را به اثر می‌دهد و تصویر را از حالت یک مجسمه‌ی یخ‌زده خارج می‌کند.

پس از اطمینان از جایگیری صحیح سایه‌ها و نورها، برای مدت زمان کوتاهی از ادامه‌ی کار صرف‌نظر می‌کنم. این برخورد با کار، بیشتر شخصی است تا علمی. بنابراین تأکیدی در انجام این مرحله ندارم. این توقف که مدت آن زیاد طولانی نیست باعث

می‌شود در مراجعت به اثر، به اشکالات احتمالی طراحی پی ببرم و با شوقی مضاعف به جزئیات نه چندان زمان‌بر ولی حساس که متضمن دست یافتن به شباهت‌های ظاهری است، پردازم. در لایه‌لای این شبیه‌سازی، سایه‌هایی را که لازم است تقویت شوند، تیره‌تر می‌کنم. با این کار بدون اینکه به روشنی‌های زمینه‌ی کاغذ دست زده باشم، آنها را تشدید کرده‌ام.

بعد از این مرحله، با به کارگیری لکه‌های سفید که بیانگر تابش نور بر روی چهره است، کمک شایانی به ایجاد حجم‌های واقعی چهره می‌کنم. هم‌نشینی این نورها با سایه‌ها باعث می‌شود ارزش‌های واقعی خود را باز یابند و با ایجاد کنتراست، احساسی عمیق را به مخاطب انتقال دهند.

هم‌زمان با انجام این مراحل، به پس‌زمینه‌ی کار که نقش اساسی در جدا شدن تصویر از سطح کاغذ دارد می‌پردازم. این بخش از کار همواره برایم جذاب و هیجان‌انگیز است چرا که پیش‌بینی خاصی از نتیجه‌ی اجرای آن ندارم. تجربیات عملی من در طول این سال‌ها نقش اصلی برای گذر از این مرحله را ایفا می‌کند. در اجرای این مرحله علاوه بر رنگ سفید، از پاک‌کن با برش‌های متفاوت استفاده کنم. این بخش از کار می‌تواند ضمن ایجاد عمق در فضای تصویر، آن را برجسته کند و عاملی اساسی در دور شدن از حس عکس‌گونه‌ی چهره شده باشد. در ایجاد بافت‌های نرم، از مالش انگشتان دست و در مواردی خاص از دستمال کاغذی نرم کمک می‌گیرم. این عمل نه تنها در پس‌زمینه، بلکه در نقاط مختلف چهره بر اساس نیاز انجام می‌شود. خط‌های آزاد را که در حین انجام مراحل مختلف کار ایجاد شده‌اند، چنانچه احساس کنم مزاحم هستند، با انگشت محو یا پاک می‌کنم و در نقاطی که کمبود آن احساس شود، از نوک پاستل گچی برای ایجاد آن استفاده می‌کنم. تأکید می‌کنم که این خطوط، بیانگر احساس روان‌کاوانه‌ای است که هنرمند می‌تواند نسبت به سوژه از خود سر درآورد. لذا در ارائه‌ی آن از حداکثر احساس خود استفاده می‌کنم. خط‌های کلیشه‌ای و بی‌روح می‌تواند قدرت ساخت‌وساز شما را تحت‌الشعاع قرار دهد و از بار عاطفی اثر بکاهد.

با دور و نزدیک شدن از طراحی، که به دفعات در این اتمام مراحل تکمیلی کار انجام می‌دهم، می‌توانم اشکالات را بهتر تشخیص دهم و آنها را به حداقل برسانم و آخرین گام را برای رسیدن به یک نتیجه‌ی ایده‌آل پردازم.

اکنون کار به اتمام رسیده و برای اثبات حالت‌های سایه روشن، یکسان‌طور مخصوص این تکنیک استفاده می‌کنم. این کار را از فاصله‌ی تقریباً دور و به دفعات انجام می‌دهم تا پوشش مناسبی برآمده حفظ حالت‌هایی که به صورت بود در روی کاغذ نشسته‌اند، ایجاد کرده باشم.

دیدن کار پس از اتمام کامل این مراحل، شیرین‌ترین لحظات زندگی‌ام را از سر زنا می‌دهد و با ارائه‌ی تجربیات شخصی‌ام شما نیز روزی بتوانید این احساس لذت‌بخش را تجربه کنید.